

Klimat- och näringsdepartementet

Yttrande över remiss avseende Miljömålsberedningens betänkande "Sveriges nationella klimatmål – uppdaterat etappmål till 2030" (KN2025/02178)

Sammanfattning

SLU välkomnar miljömålsberedningens analys och förslag om uppdaterat etappmål. Då delbetänkandet bara avser förslag för att uppnå Sveriges klimatmål, har SLU i detta svar bara bedömt det rena klimatperspektivet och inte balansen mellan ekologi, biologisk mångfald, ekonomi och klimat.

SLU:s generella bedömning är att

- dagens utformning av LULUCF-bokföringen inte leder till de mest effektiva klimatåtgärderna, och
- skogssektorns bidrag till att nå Sveriges klimatmål kan ökas genom mer fokus på en varaktig skogstillväxt, bio-CCS, och nybeskogning.

SLU tillstyrker miljömålsberedningens förslag att som kompletterande åtgärder fram till och med 2030 får räknas bio-CCS och biokol (kapitel 5.2.2).

SLU delar miljömålsberedningens bedömning om

- att överprestation i LULUCF kan användas för att leva upp till ERS-åtagandet, men att en överprestation är osannolik (kapitel 4.2.3), och
- att LULUCF-bokföringen bör ses över efter 2030 (kapitel 5.2).

SLU varken tillstyrker eller avstyrker, men lämnar en vetenskaplig bedömning för förslag om

- kreditering av åtgärder inom CRCF (kapitel 5.2.2)
- ändring av basåret för det svenska etappmålet från 1990 till 2005 (kapitel 5.2.2)

Generella synpunkter

SLU:s svar fokuserar på områden där SLU har pågående forskning, i huvudsak nettoutsläpp och nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF). Då delbetänkandet bara avser förslag för att uppnå Sveriges klimatmål, har SLU i detta svar bara bedömt det rena klimatperspektivet och inte balansen mellan ekologi, biologisk mångfald, ekonomi och klimat.

SLU bedömer att dagens utformning av LULUCF-bokföringen inte leder till de mest effektiva klimatåtgärderna, eftersom den inte beaktar skogens viktigaste klimatroll: substitution av fossila råvaror genom användning av förnyelsebara skogsprodukter. Avverkning, som bidrar till substitution, bokförs som ett omedelbart utsläpp i LULUCF och lagring i skogen tar inte hänsyn till läckage-effekten (att en ökad lagring i skogar inom EU kan leda till avskogning i länder utanför EU).

SLU bedömer att skogssektorns bidrag till att nå Sveriges klimatmål kan ökas genom mer fokus på bio-CCS, aktiviteter som främjar nybeskogning och en varaktig hög skogstillväxt som möjliggör fortsatt avverkning för substitution. På lång sikt ökar kolinlagringen om skogsbruket intensifieras, till exempel genom anpassning till ett ändrat klimat. Högsta möjliga produktion för substitution erhålls om mogna träd avverkas och därefter sker en omedelbar återbeskogning. Om träd avverkas före eller efter de är mogna förloras produktion och därmed minskar möjligheten att substituera fossilt kol. Substitutionsfaktorn kan förbättras genom att använda det avverkade trädet effektivt och att träprodukter återvinns.

SLU bedömer därför att EU:s klimatramverk bör fokusera på långsiktiga trender, fossila utsläppsminskningar och i mindre mån nettoupptag i skogen; med fördel i ett integrerat bokföringssystem som slår ihop EU:s utsläppshandelssystem (ETS), EU:s ansvarsfördelningsförordning (ESR) och LULUCF.

Specifika synpunkter

Snabba, branta och ihållande utsläppsminskningar krävs (kapitel 3)

SLU delar miljömålsberedningens analys att minskningar av fossila utsläpp behövs för att nå Sveriges klimatmål och bedömer att långsiktigt skogsbruk med fokus på förnygring och substitution, och användning av skogsråvara har en betydande potential att ersätta fossila råvaror.

Jämförelse mellan etappmålet och ESR-åtagandet (kapitel 4.2.3)

SLU bedömer beräkningen i regeringens klimatredovisningen 2025 (att Sverige kan komma att bokföra ett underskott i LULUCF för perioden 2021–2025 på 63–71 miljoner ton koldioxidekvivalenter) som osäker. Detta beror på att en stor del av resultatet är avhängigt vädret och att det är svårt att mäta relativt små förändringar i stora kolpooler.

SLU varken tillstyrker eller avstyrker att hållbar biomassa bokförs under ETS eller ESR, men bedömer det som viktigt att användningen av skoglig biomassa även fortsatt inte dubbelräknas som utsläpp. När ett träd avverkas räknas det som ett omedelbart utsläpp i LULUCF-sektorn. Därför bör inte utsläppet från trädet räknas en gång till, om det till exempel används för bioenergi i annan sektor.

Samspelet mellan flexibiliteter och kompletterande åtgärder (kapitel 4.2.3)

SLU delar bedömningen att överprestation i LULUCF kan användas för att leva upp till ERS-åtagandet, men bedömer att flexibiliteten är starkt begränsad och att överprestation gentemot LULUCF-åtagandet för närvarande är osannolik.

Miljömålsberedningens förslag för bokföring av ökade upptag i markanvändningssektorn (kapitel 5.2)

SLU delar miljömålsberedningens bedömning att överprestation i LULUCF-åtagandet för närvarande är osäker och minskning av de fossila utsläppen ska prioriteras framför åtgärder som syftar till att överträffa LULUCF-åtagandet. SLU delar bedömningen att LULUCF-bokföringen bör ses över efter 2030.

Bokföringsregler för kompletterande åtgärder (kapitel 5.2.2)

SLU tillstyrker förslaget att som kompletterande åtgärd fram till och med 2030 får räknas a) permanent lagring av biogen koldioxid (bio-CCS), samt d) biokol. SLU bedömer bio-CCS som en effektiv klimatåtgärd och är försiktig positiv till användning av biokol som klimatåtgärd. Bio-CCS eller likande permanent lagring bör ingå i klimatramverket. Därutöver föreslår SLU att ökad varaktig skogstillväxt stimuleras och nybeskogning, där möjligt, övervägs. Kolinlagringen i skogar minskar ju äldre skogar blir. Utifrån ett rent klimatperspektiv med sikte på att maximera klimatnyttan bör mogna träd avverkas för att utnyttja skogens maximala klimatnytta.

SLU bedömer det som viktigt att EU:s ramverk för certifiering av permanenta koluttag, kolinlagrande markanvändning och kollagring i produkter (CRCF) inte krediterar åtgärder som kan leda till bokföringsläckage, såsom ökad avverkning utanför EU:s gränser.

SLU varken tillstyrker eller avstyrker förslaget om en ändring av basåret för det svenska etappmålet från 1990 till 2005. SLU bedömer att förslaget enbart skulle ändra vägen mot, men inte själva målet om klimatneutralitet 2045. SLU föreslår att förtydliga om klimatneutralitet inom landets gränser eller bokförd klimatneutralitet avses.

Den svenska målkonstruktionen behöver ses över när EU:s klimatramverk för perioden efter 2030 är beslutat (kapitel 5.3)

SLU tillstyrker förslaget att inkludera permanenta upptag såsom bio-CCS i EU:s klimatramverk. Samtidigt som det bedöms som ändamålsenligt att inkludera

permanenta upptag såsom bio-CCS i ETS är det även möjligt att inkludera permanenta upptag i LULUCF om alla hinder för flexibiliteter och tak tas bort.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Maria Knutson Wedel efter föredragning av handläggare Fabian Engel. Ärendet har beretts vid avdelningen för planering och forskningsstöd. Innehållet har tagits fram av prefekt Hans Petersson vid institutionen för skoglig resurshushållning.

Maria Knutson Wedel

Fabian Engel